

2010-12-08

Dnr 43-2010:1530

Skolbeslut för grundskola

efter tillsyn av Wämöskolan
i Karlskrona kommun

Karlskrona kommun

Karlskrona.kommun@karlskrona.se

Rektorn vid Wämöskolan.

anders.giheden@karlskrona.se

gunilla.ekelof@karlskrona.se

Tillsyn i Wämöskolan

Grundskolan, årskurser 6-9

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Wämöskolan och Karlskrona kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

Wämöskolan präglas av en tydlig inriktning på elevernas utveckling och lärande. Detta kommer bland annat i uttryck i att arbetslagen medvetet skapas så att lärarna enbart ska undervisa i de ämnen de har utbildning för. Elever uppger att de finner undervisningen stimulerande och att de får vara med om varierande undervisning som planeras utifrån strävansmålen. Genom åren har skolans arbete också lett till att skolans genomsnittliga meritvärde de flesta åren legat över rikets snitt. Allvarligt är dock att det varje år finns elever som inte når målen i alla ämnen, bland annat är det elever med utländsk bakgrund som lyckas sämre i sitt skolarbete. En av orsakerna till detta kan vara att skolan saknar viktiga redskap för att stärka deras kunskapsutveckling i form av undervisning i svenska som andraspråk enligt kursplanen för det ämnet, samt studiehandledning på modersmålet.

De senaste åren har det saknats kontinuitet i skolans styrning och ledning, vilket bland annat tar sig uttryck i att det är upp till varje enskild lärare att avgöra hur de vill arbeta.

Exempelvis finns variationer kring hur elevinflytande och utvecklingssamtal genomförs, hur åtgärdsprogram upprättas, samt hur lärarna arbetar med att skapa studiero. Det är därför väsentligt att rektorn arbetar för att utveckla skolan, så att skolan gemensamt omprövar sina metoder i syfte att inrikta verksamheten mot att nå de nationella målen.

Skolinspektionen har i tillsynen av Wämöskolan identifierat följande brister som ska åtgärdas

- Samtliga elever ges inte möjlighet att nå minst mål att uppnå i alla ämnen (Lpo 94, 2.2 Kunskaper, 2 kap. 6 § grundskoleförordningen, Kursplanernas inledning).
- Rektorn tar inte i tillräcklig grad det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot att nå de nationella målen (2 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, 2. Mål och riktlinjer, 2.8 Rektors ansvar).
- Skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen varierar i kvalitet och vissa uppfyller inte författningarnas krav (7 kap. 2 § grundskoleförordningen, Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg).
- Undervisningen i svenska som andraspråk utgår inte från kursplanens krav (Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer, Kursplanen i svenska som andraspråk).
- Rektorn tillser inte att lärarna arbetar tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad (4 kap. 2 § 1985 års skollag, Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektors ansvar).
- Rektorn ser inte till att skolan aktivt och medvetet arbetar med normer och värden (14 a kap. 6 § 1985 års skollag, Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet, Lpo 94, 2.1 Normer och värden).
- Studiehandledning ges inte på modersmålet till de elever som behöver det (5 kap. 2 § grundskoleförordningen).
- De åtgärdsprogram som utarbetas för elever i behov av särskilda stödinsatser uppfyller inte alltid författningarnas krav (5 kap. 1 § grundskoleförordningen).

Bedömningarna redovisas i bilagorna 1-2

Rektor och Karlskrona kommun har ansvar för att Wämöskolans brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast tre månader från den dag beslutet för Karlskrona kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Karlskrona kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna.

I ärendets slutliga handläggning har deltagit undervisningsråd Helene Roslund.

På Skolinspektionens vägnar

Peter Ekborg

Enhetschef

Helena Olivestam Torold

Undervisningsråd/Föredragande

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av Wämöskolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Wämöskolan

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Karlskrona kommun under hösten 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Wämöskolan den 27 och 28 oktober 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast tre månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet.

Den nya skollagen trädde i kraft den 1 augusti 2010, men 1985 års skollag ska fortsätta att tillämpas fram till den 1 juli 2011. Det innebär att 1985 års skollag är utgångspunkten för Skolinspektionens tillsyn och granskning fram tills dess.

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen och Wämöskolan, dels den information som samlats in under besöket. I Wämöskolan intervjuades rektorn, lärare, och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Beskrivning av skolan

Tabell 1. Antal elever på Wämöskolan

Wämöskolan	Antal elever
Grundskola	297

Källa: Skolans uppgifter per 2010-11-17

Wämöskolan ligger i centrala Karlskrona. Enligt de uppgifter som finns om grundskolans avgångselever i Skolverkets arbetsverktyg för lokala sambandsanalyser (SALSA) utmärks Wämöskolan av en relativt hög sammanvägd utbildningsnivå bland föräldrarna i jämförelse med övriga rektorsområden i kommunen. Omkring 15 procent av eleverna har utländsk bakgrund.

Verksamhet bedrivs i grundskolans årskurser 6–9. Skolan organiseras så att elever och lärare är indelade i tre arbetslag där samtliga årskurser och ämnen ingår. Varje arbetslag består av cirka 10 lärare och leds av två arbetslagsledare. Skolan leds av två rektorer, en rektor arbetar 75 procent med ledning av skolan och ansvarar för arbetslag B och C, medan en rektor arbetar 50 procent med ledning av skolan och har ansvar för arbetslag A.

Eleverna vid skolan har tidigare gått i Aspö skola, Hästöskolan, Rosenfeldtsskolan, Tullskolan och Saltöskolan. Dessutom går det vid skolan elever från andra upptagningsområden i Karlskrona kommun.

Skolan har sedan två år tillbaka en särskild profil med inriktning på matematik, naturvetenskap och teknik i nära samarbete med Ehrensvärdska Gymnasieskolan, Blekinge Tekniska Högskola (BTH) och Marinmuseum vilket innebär att eleverna som går den läser matematik, naturvetenskap och teknik sammanlagt minst tio timmar per vecka.

Skolans lokaler är slitna och har i flera omgångar varit föremål för diskussioner kring antingen nedläggning av skolan, eller att bli föremål för totalrenovering. I kommunen finns nu ett beslut att renovera lokalerna.

Tillsynsprotokoll för Wämöskolan

Rutan under varje bedömningspunkt fylls endast i när Skolinspektionen bedömt att åtgärder behövs. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskaper

Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Fokus på skolans uppdrag

Lärarnas bedömning och utvärdering

Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Skolans lärandemiljö

Fokus på lärande

Tillit till elevens förmåga

Trygghet och studiero

Enskild elevs rätt

Bedömning (och betyg)

Undervisningstid och val

Särskilt stöd

Studie- och yrkesvägledning

Avgifter

Rektorns beslutsfattande

Bedömningar och motiveringar

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bedömningsområde: Kunskaper

Bedömning:

Samtliga elever ges inte möjlighet att nå minst mål att uppnå i alla ämnen.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2.2 Kunskaper

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

2 kap. 6 § grundskoleförordningen

Kursplanernas inledning

Motivering:

Skolverkets statistik över de fem senaste åren visar att det varje år är elever vid Wämskolan som inte når målen i alla ämnen. År 2009 var det exempelvis 24 procent av skolans elever som inte gjorde det. Statistiken visar vidare att det är i två eller fler ämnen som eleverna inte klarar av att nå minst nivån för betyget godkänt. Vissa år finns det också någon elev som lämnar skolan utan betyg i något ämne alls. Vid en genomgång av betygen i alla ämnen visar det sig att det främst är inom de naturorienterande ämnena som det är svårt för eleverna att nå målen. Flickor klarar sig också generellt sett något bättre än pojkar, i detta avseende följer skolan rikets skillnad mellan flickors och pojkars resultat. Det framgår vidare att det är elever med utländsk bakgrund som mätt i genomsnittligt meritvärde klarar sig sämre än övriga elever.

Av skolans dokumentation framgår att särskilt stöd företräddelsevis ges i ämnena engelska, matematik och svenska. Skolan konstaterar också i exempelvis kvalitetsredovisningen att de inte finner att stödresursen är tillräcklig för de behov som finns. Intervjuade lärare menar att det på skolan finns mycket hjälpmedel för elever som är i behov av särskilt stöd som de kan använda i ämnesundervisningen, exempelvis talsyntes, men att dessa inte används i den utsträckning som de borde. Att svenska som andraspråk inte ges i enlighet med kursplanen och att de elever som behöver det inte får studiehandledning på modersmålet är faktorer som kan påverka måluppfyllelsen negativt. Av intervjuerna framgår också att skolans resultat vårterminen 2010 var lägre än tidigare års.

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan**Bedömningsområde: Fokus på skolans uppdrag****Bedömning:**

Rektorn tar inte i tillräcklig grad det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot att nå de nationella målen.

Författningsstöd:

2 kap. 2 § första stycket, tredje meningen 1985 års skollag

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag

Lpo 94, 2. Mål och riktlinjer

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Av intervjuer med rektorerna och lärarna framkommer det att skolan under flera år varit föremål för nedläggningshot, omorganiseringar och att rektorerna haft andra uppdrag som gjort att deras fokus på skolan inte varit odelat. Enligt intervjuade lärare har detta inneburit att skolans personal klarat sig mycket på egen hand och tillsynen har visat att det på flera områden blir upp till varje lärare eller arbetslag att själva avgöra hur de arbetar och att det saknas en sammanhållen struktur i skolans arbete. Exempel på områden där det saknas ett likvärdigt förhållningssätt är hur lärarna ger eleverna möjlighet att utöva ett inflytande över undervisningens innehåll och arbetsformer, skolans arbete med normer och värden, hur lärarna skriver skriftliga omdömen och genomför utvecklingssamtal, samt hur åtgärdsprogram upprättas. Enligt intervjuade elever märks skillnad mellan hur olika lärare arbetar och att kvaliteten på undervisningen också varierar mycket. Detta riskerar att leda till en bristande kontinuitet för eleverna och att elever inte får de bästa betingelserna för att lyckas i sin kunskapsutveckling. Enligt intervjuade lärare analyseras skolans resultat, det pågår pedagogiska diskussioner i arbetslagen och det initieras frågor kring bedömning och betygsättning. Diskussionerna landar dock inte i beslut kring hur man på skolan bör arbeta, eller att skolans metoder omprövas utifrån att kunna nå en högre måluppfyllelse. Av skolans dokumentation och av intervjuerna framkommer en upplevelse av för lite resurser, men det förs inte diskussioner kring hur man använder de resurser som man har, eller inom vilka specifika områden som det behövs en förstärkning. Sammantaget innebär detta att det finns ett stort behov av att rektorn leder skolans utvecklingsarbete i riktning mot de nationella målen.

Bedömningsområde: Lärarnas bedömning och utvärdering**Bedömning:**

Skolans individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen varierar i kvalitet och vissa uppfyller inte författningarnas krav.

Författningsstöd:

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Lpo 94, 2.7 Bedömning och betyg

Motivering:

Av skolans dokumentation och av intervjuerna med eleverna framgår att lärarna använder sig av de individuella utvecklingsplanerna och skriftliga omdömena på olika sätt. Några av de exempel på individuella utvecklingsplaner med skriftliga omdömen som Skolinspektionen tagit del av innehåller enbart skriftliga omdömen, medan andra också har med en framtidsytande sammanfattande del som det är meningen ska finnas. Kvaliteten på omdömena varierar också. Bland annat avseende om de skriftliga omdömena är kopplade till kursplanernas mål. Intervjuade lärare efterlyser möjligheten att få feedback på sina skriftliga omdömen för att de ska kunna veta att de hamnat rätt.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bedömningsområde: Fokus på lärande****Bedömning:**

Undervisningen i svenska som andraspråk utgår inte från kursplanernas krav.

Författningsstöd:

Lpo 94, 2 Mål och riktlinjer

Kursplanen i svenska som andraspråk (SKOLFS 2000:135)

Motivering:

Av intervjuerna med lärarna framgår att undervisning i svenska som andraspråk ges som ett komplement till undervisning i svenska. Rektorn har fattat beslut om vilka elever som ska få detta komplement, men den lärare som i huvudsak undervisar eleven undervisar utifrån kursplanen i svenska med vissa anpassningar för eleven, snarare än utifrån kursplanen för svenska som andraspråk. Vidare uppger intervjuade lärare att de saknar kompetens och kännedom om vad den undervisningsmetodik som gäller för svenska som andraspråk går ut på.

Bedömning:

Rektorn och lärarna arbetar inte tillräckligt aktivt för att öka elevernas möjlighet till inflytande över utbildningens utformning utifrån stigande ålder och mognad.

Författningsstöd:

4 kap. 2 § 1985 års skollag

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Lpo 94, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer

Lpo 94, 2.8 Rektors ansvar

Motivering:

Intervjuade elever berättar att graden av inflytande inte tydligt ökar i takt med ålder och mognad utan snarare är beroende av vilken lärare som undervisar och i vilket ämne undervisningen ges. Intervjuade lärare bekräftar elevernas bild och menar att det saknas en diskussion på skolan kring vad ett reellt elevinflytande innebär. Det blir i stället upp till varje lärare att själv avgöra. Skolan behöver tillsammans, under ledning av rektorn, hitta hur man arbetar för att eleverna ska ges möjlighet till ett reellt inflytande över undervisningens arbetsformer och innehåll.

Bedömningsområde: Trygghet och studiero**Bedömning:**

Rektorn ser inte till att skolan aktivt och medvetet arbetar med normer och värden.

Författningsstöd:

14 a kap. 6 § 1985 års skollag

Lpo 94,1 Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet

Lpo 94, 2.1 Normer och värden

Motivering:

Av skolans dokumentation och av intervjuer med rektorer, lärare och elever framgår att det genomförs många insatser för att skolan ska utgöra en social gemenskap. Exempelvis finns en lärare med särskilt ansvar för att upprätthålla ordningen, det finns en fritidspedagog som vissa delar av dagen arbetar i skolans cafeteria, skolans kamratstödjarorganisation fungerar också bra. Av intervjuerna framgår dock att även detta är ett område där det saknas ett gemensamt arbete och förhållningssätt. Eleverna berättar att skolan gör olika insatser för att stärka gemenskapen och sammanhållningen på skolan, men att det skiljer mycket mellan de enskilda lärarna på vilket sätt och om de över

huvud taget hjälper eleverna att exempelvis lösa konflikter. Intervjuade lärare menar att arbetet med normer och värden inte är tillräckligt systematiskt och målinriktat.

Huvudområde: Enskild elevs rätt**Bedömningsområde: Särskilt stöd****Bedömning:**

Studiehandledning ges inte på modersmålet till de elever som behöver det.

Författningsstöd:

5 kap. 2 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av intervjuerna med lärarna framkommer det att det i skolan finns elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, men som ändå inte får detta stöd. Det behöver skolan åtgärda.

Bedömning:

De åtgärdsprogram som utarbetas för elever i behov av särskilda stödinsatser uppfyller inte alltid författningarnas krav.

Författningsstöd:

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Motivering:

Av de åtgärdsprogram Skolinspektionen tagit del av tenderar fokus att hamna på elevens åtagande, snarare än på skolans insatser. Intervjuade lärare och rektorer menar att det beror på att åtgärdsprogrammen används som överenskommelser med hemmen, och att fokus därför hamnar på vad föräldrar och elever ska göra. Däremot menar rektorer och lärare att skolan gör många insatser för dessa elever, vilka dock inte blir beskrivna i åtgärdsprogrammen. Rektorn behöver tillse att det för elever i behov av särskilt stöd upprättas åtgärdsprogram där det framgår vilka behoven är, hur de ska tillgodoses av skolan samt hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.